

Елизабета Георгиев

Народна библиотека „Детко Петров”,
Димитровград
betageorgiev@yahoo.com

Прегледни рад
UDK 050=163.2(497.11)"1949/2013"
050МОСТ(497.11)"1965/2012"
316.73(497.11:497.2)
[https://doi.org/10.18485/
bibliotekar.2018.60.1.8](https://doi.org/10.18485/bibliotekar.2018.60.1.8)

ЧАСОПИС ЗА КЊИЖЕВНОСТ, УМЕТНОСТ, НАУКУ И ДРУШТВЕНА ПИТАЊА НА БУГАРСКОМ ЈЕЗИКУ *Мосѝ*

како се педесет година градио мост између
бугарске и српске културе

Сажетак: Рад доноси основне податке о часопису за књижевност, уметност, науку и друштвена питања на бугарском језику „Мост” који је у издању Новинско-издавачке установе „Братство” излазио у периоду од 1965. године до 2012. За четрдесет и седам година постојања изашло је укупно 220 бројева. Часопис је сем уметничких и научних радова припадника бугарске мањине у Југославији, односно у Србији, доносио и поетске и прозне радове савремених бугарских и српских писаца, научнопопуларне и публицистичке текстове. Овај часопис је од изузетне важности за све истраживаче културе Бугара у Србији јер доноси важне информације о културном развоју ове мањинске групе, првенствено у срединама као што су Димитровград и Босилеград, али такође презентује и значај бугарске мањине у повезивању српске и бугарске културе у најширем смислу.

Кључне речи: часопис *Мосѝ*, бугарска национална мањина, култура, књижевност, мултикултуралност.

Увод

Серијске публикације, везане за одређени географски простор, важни су извори информација, научних и културних сазнања, места презентације стваралачких постигнућа културних посленика одређене средине. Посебну важност имају оне серијске публикације које су везане за мањинске групе

у оквиру већинског народа јер су пратиоци свих друштвених збивања и културног живота мањине, што их чини значајним извором за проучавање историјске и културне баштине одређене мањинске заједнице. Као локалне хронике, оне су незаобилазно штиво историчара, етнолога, а књижевни часописи су и својеврсне антологије уметничких и теоријских текстова.

Невелика бугарска мањина у Србији може се похвалити постојањем трима периодичним издањима која су од великог значаја за њен развој и напредак. Недељник на бугарском језику *Брајсџиво*, дечји часопис *Друјарче* и часопис за књижевност, уметност, науку и друштвена питања *Мосџи*. Ове публикације су скоро пет деценија презентовале постигнућа бугарске етничке заједнице у Југославији и Србији, те биле веза између српске и бугарске културе. После 2012. године рад Новинско-издавачке установе „Братство”, издавача ових публикација, запада у кризу. И *Брајсџиво*, и *Друјарче* и *Мосџи* престају да излазе. Од 2016. године, захваљујући ангажовању Националног савета Бугара у Србији, излази *Ново Брајсџиво*.

Часопис који је оставио неизбрисив траг у историји и култури бугарске мањине у Србији је *Мосџи*. У периоду од 1965, када је основан, до 2012, када излази последњи троброј 218–219–220, на страницама часописа изашло је неколико хиљада литерарних, научнопопуларних, публицистичких и других радова чији су аутори првенствено припадници бугарске мањине у Србији, али и српски и бугарски књижевници, културолози, научни радници.

Периодична издања на бугарском језику после Другог светског рата – значај Новинско-издавачке установе „Братство”

У периоду после Другог светског рата бугарска национална мањина почиње свесрдно да ради на развоју своје културе у тадашњој Југославији. Пет година по ослобођењу, 17. јануара 1949. године у Београду излази први број недељника *Глас Бујара у Јујославији* (*Глас на бџљаријџе в Јујославија*), који касније прераста у недељник *Брајсџиво*.

Глас на бџљаријџе в Јујославија постао је значајан информатор о друштвенополитичкој и образовнокултурној активности димитровградског и босилеградског среза. Сходно политичком и друштвеном амбијенту ове новине су афирмисале позитивне резултате припадника бугарске народности, у смислу мобилизације и масовног учешћа у спровођењу политичких, привредних, радних и других акција. Његовим излагањем

ударени су темељи информативне делатности на бугарском језику. Од посебног значаја је његова улога у покретању књижевног стваралаштва бугарске народности, али значајан је и за развој других културних сфера. Лист престаје да излази 1954. године.

По престанку излажења *Гласа Буџара у Југославији* културни посленици из Димитровграда и Босилеграда покушавали су да пронађу решење и да оснују ново гласило. Будући да је значајан број њих радио у Пироту у оквиру пиротског недељника *Слобода*¹, године 1955. почео је да се штампа додаток на бугарском језику *Свобода* намењен припадницима бугарске мањине у тадашњем Пиротском срезу. Први број додатка изашао је 10. септембра и у њему стоји да ће „*Свобода* бити светионик свих Бугара који живе у пиротском крају, расветљујући низ питања из наше спољне и унутрашње политике и упознајући их редовно са најактуелнијим политичким и културним догађајима”.² Због техничких и финансијских проблема додаток *Свобода* је излазио само пет месеци.

Тек после три године покренут је нови лист на бугарском језику у Југославији *Брајсџиво*. *Брајсџиво*, орган ССРН-а за димитровградски, босилеградски, сурдулички и бабушнички крај, недељник је који се појавио захваљујући ентузијазму новинара и културних радника, бивших чланова редакција *Глас на бџларијте в Југославија* и додатка *Свобода*. Први број *Брајсџива* изашао је 15. јуна 1959. године. У првим годинама по оснивању редакција је била смештена у Пироту, иако је Решењем Скупштине Србије Ниш одређен као седиште редакције³.

Главни приоритет недељника *Брајсџиво* за разлику од *Гласа на бџларијте в Југославија*, који је акценат стављао на спољнополитичке и општепартијске националне теме, био је да припаднике мањине информише о најактуелнијим догађајима у срединама у којима живе. Из броја у број повећавали су се радови аутора из редова мањине – песме, приче, есеји, књижевна критика и друго. Кроз своју историју недељник *Брајсџиво* није био само гласило, показао је и велики утицај на образовање и културно-научни развој мањине. У значајној мери утицао је и на изградњу језичке културе својих читалаца, на обогаћивању речника и на комуникацију. Изузетан значај *Брајсџиво* има и у каснијем све интензивнијем развоју информа-

¹ Новине *Слобода*, односно *Свобода* биле су орган Окружног одбора ССРН-а Пиротског среза.

² Матеа Андонов, „*Свобода* – факел на бџлгарите от Пиротска околия”, *Брајсџиво*, год. 46, бр. 2020, (2004), 8.

³ Богдан Николов, „Корените на ’Братство’”, *Брајсџиво* год. 46, бр. 2012 (2004), 11.

тивне делатности бугарске мањине. Недељник *Брајсџиво* је врсна хроника и главни извор свим истраживачима друштвене и културне историје димитровградског и босилеградског краја. Због финансијских проблема, после педесет година континуираног излажења, 2008. *Брајсџиво* почиње да излази нередовно, да би од децембра 2012. године престало да излази.⁴

Педесетих и почетком шездесетих година ученици и наставници у основним школама у којима је било наставе и на бугарском језику били су суочени са проблемима недостатка допунске литературе на бугарском. У редакцији Новинско-издавачке установе „Братство” одлучили су да тај проблем реше покретањем листа за децу. Часопис *Друјарче* је дечји часопис на бугарском језику који је први пут, као подлистак недељника *Брајсџиво* изашао 1959. године. У периоду од 1959. до 1962. редовно у оквиру *Брајсџива* излази дечји додаток који постаје веома популаран међу децом у Димитровграду и Босилеграду. Први број часописа *Друјарче* излази 10. фебруара 1962. године. *Друјарче* постаје дечји часопис који на својим странама презентује поетске и прозне радове бугарских и југословенских писаца за децу, занимљивости из света науке, литерарне прилоге књижевних стваралаца из редова мањине, вести из школа, али и ликовне и литерарне радове ученика димитровградских и босилеградских школа. Часопис *Друјарче* је од великог значаја за проучавање развоја књижевности за децу припадника бугарске националне мањине на просторима Југославије, а истовремено је био и својеврсни приручник у настави бугарског језика и књижевности за ученике основних школа у срединама где живе припадници бугарске мањине. Последњи број часописа појавио се децембра 2013. године.

Часопис *Мосџ* – развој и значај

С појавом недељника *Брајсџиво* и дечјег часописа *Друјарче* појавили су се и аутори из редова мањине који су своје поетске, прозне и научно-истраживачке радове презентовали на страницама ових периодичних издања. По писању савременика почетком шездесетих година прошлог века све више се осећала потреба за појавом часописа који би окупио већи број књижевних делатника, нучника, уметника, припадника мањине који су тражили начин да презентују своје стваралаштво и резултате научног рада на матерњем бугарском језику. У већ постојећем недељнику *Брајсџиво*

⁴ Последњи број *Брајсџива* 2335/2336 изашао је 26. 12. 2012. године.

није било простора за такве радове, али друштвене и политичке околности створиле су две струје: једну за и једну против часописа. И поред проблема и сумњи у способност да ће чланови редакције *Брајсџива* са својим сарадницима успети да реализују један такав пројекат, иницијатива о формирању часописа постајала је све реалнија.

По речима Милета Николова Присојског, једног од родоначелника часописа, идеја се реализује почетком 1965. године када се појављује велики број радова који су планирани за два зборника. На његов предлог и уз подршку значајног круга културних радника, и пре свега уз подршку руководства Новинско-издавачке установе „Братство” конципиран је предлог за часопис општег типа који би се бавио културом, науком и уметношћу у најширем смислу. На предлог тадашњег директора „Братства” Асена Лазарова формиран је иницијативни одбор кога су чинили књижевници Марин Младенов и Миле Николов, научник Спас Сотиров и друштвени радник и познати новинар мађине, један од првих уредника *Гласа Бујара у Јујославији* Асен Лазаров, који је у то време био народни представник босилеградског краја у Народној скупштини Србије и потпредседник Округног одбора ССРН за лесковачки крај.

Иницијативни одбор је преузео улогу привремене редакције. Пошто је решено да часопис буде општег типа, материјал је подељен у три рубрике: књижевност и уметност, наука и друштвена питања и културна хроника.

Када је иницијативни одбор размотрио основну концепцију будућег часописа, кренуло се са избором назива. У старту је прихваћена чињеница да часопис буде мешовит – не само за књижевност, и не само за научна и друштвена питања, већ истовремено за књижевност, науку и друштвена питања, како би могао да задовољи потребе и интересе ширег круга читалаца, те да тако добије већи број сарадника из различитих области. По речима Присојског највећу муку задао је одабир имена часописа које би задовољило положај и улогу часописа у културној делатности бугарске народности. Свако од присутних на том оснивачком састанку написао је неколико назива. Предложени су називи као – *Изјрев*, *Свејлина*, *Знаме*, *Мосџ*. Од свих предложених назива најадекватнији је био *Мосџ*⁵.

„Овај појам најпотпуније је изражавао културну мисију и садржај часописа – кроз њега у књижевност, науку и публицистику улазе наши млади културни радници, кроз превод других југословенских језика часопис ће ближе упознавати своје читаоце са достигнућима у области културе

⁵ Миле Николов Присојски, „Трибина на творческата ни дейност”, *Мосџ* год. 10, бр. 36 (1976), 4.

југословенских народа и народности и на тај начин ће допринети њиховом зближавању и упознавању, и најзад, кроз своју културну мисију да часопис постане спона у културном зближавању југословенских народа и народности, с једне стране, укључујући и Бугарску и културу бугарског народа, с друге стране. Наравно, за коначни избор назива одлучан утицај имали су ставови двојице великана балканског и међународног радничког покрета, блиских сарадника и пријатеља – Тита и Димитрова, по чијим речима бугарска народност у Југославији треба да игра улогу моста у зближавању југословенских и бугарског народа.”⁶

Крајем маја изашао је из штампе први број *Мост*. Издавач је „Братство” из Ниша, а штампан је у штампарији „Глас” у Београду. По одлуци редакције у првим годинама *Мост* излази два пута годишње, да би већ крајем шездесетих почело да излази редовно четири броја годишње. Уредништво је примало рукописе на бугарском и српскохрватском, македонском и словеначком језику – за сараднике, припаднике других народа и народности.

„Будући да није рађена никаква претходна реклама, појава часописа за многе је била право изненађење, а највише за наставнике и ученике у гимназијама у Босилеграду и Димитровграду, јер и више година уназад нису имали прилике да виде нову књигу на бугарском језику.”⁷

У тексту који претходи првом броју часописа, између осталог, наведено је да су се стекли услови да бугарска народност у Југославији, иако малобројна, може да почне да издаје часопис који ће на једном месту представљати стваралачка и научна достигнућа културних посленика мањине – уметника, писаца, новинара, талентованих глумаца, друштвених радника који се предају озбиљном стваралачком раду. Крајем педесетих година број тих културних радника све је већи, њихово стваралаштво је све разноврсније и оригиналније.

„Вођени потребама развијања уметничког, научнопопуларног новинарског рада, група ентузијаста јавних и културних личности покренула је питање издавања периодичног издања у оквиру издавачке делатности ‘Братства’. Резултат ове акције је предложени часопис ‘Мост’, који има за циљ да постане платформа наше стваралачке активности, да окупи све који се баве књижевним, научним и новинарским радом; да подстакне још већу

⁶ Николов, „Трибина на творческата ...”, 5.

⁷ Миле Николов-Присойски, „Възрожденската мисия на ‘Мост’”, *Мост* год. 40 (2005), бр. 188, 189, 190, 191, 25.

креативност; да подржи сваки таленат и да подржи његово јавно признање и раст у зрелог уметника.”⁸

Овај пролог завршава се речима које потврђују како историја часописа, тако и историја мањине: „Зато ни једна јавна, школска и лична библиотека, ни један наставник или образована особа не сме да остане без ‘Моста’.”⁹

Часопис *Мосѝ* је дефинисан као „периодични часопис за друштвено-политичку, научнопопуларну и књижевну делатност бугарске народности у Југославији (периодично списание за општествено-политическа, научно-популарна и литературна дейност на българската народност в Югославия) са главним уредником Милом Николовим и редакцијом коју су чинили: Асен Лазаров – друштвенополитички живот (општествено-политически живот), Спас Сотиров – научнопопуларни радови (научно-популарни трудове) и Марин Младенов – књижевност и уметност (литература и изкуство).

Већ после првог броја *Мосѝа* дошла је потврда о квалитету и значају часописа. Уследили су коментари да је часопис изузетно важан за бугарску мањину и да својом појавом попуњава празнине у култури и науци мањине. Колико је ново чедо „Братства” наишло на подршку културне јавности, првенствено Босилеграда и Димитровграда, потврђује тираж од 3.000 примерака.

Осим позитивних реакција културних, друштвених и научних делатника из средина у којима живи бугарска национална мањина, по сведочењу првих сарадника и чланова уредништва часописа, уследиле су и позитивне реакције друштвенополитичких радника тога времена, који су свесрдно подржали нову иницијативу бугарске мањине, што је свакако било добар знак и ветар у леђа ентузијастима окупљеним око овог пројекта.

За успешно решавање почетних тешкоћа у уређивању и издавању часописа, по речима савременика, од посебног значаја била је чињеница да је редакција радила сложено и одговорно – сваки члан осим за своју рубрику налазио је сараднике са квалитетним материјалима за цео часопис. Поред аутора из редова мањине, још од самог почетка ангажовани су афирмисани аутори изван ње. Једно летимично листање *Мосѝа* може да потврди колико много познатих имена из књижевности и науке је сарађивало у часопису и да је од почетка био отворен за широку сарадњу, како за ствараоце из мањине, тако и из других националности, под једним условом – да су њихови радови на одговарајућем уметничком и научном нивоу.

⁸ [От увода], Мост год. 1, бр. 1 (1965), 3.

⁹ Исто.

Велики културни радник из редова мањине Богдан Николов у ауторском тексту „*Мост*” је отворена трибина из 1967. године, говорећи о појединим злурадним критикама на рачун часописа, између осталог каже: „*Мост* је отворена трибина за све наше суграђане који пишу, истражују, стварају или раде у било којој области јавног живота. Ово се посебно односи на наше потенцијалне сараднике из редова бугарске националности у СФРЈ. Циљ часописа је да окупи до сада утврђене ствараоце и уметнике и оне који тек треба да открију своју уметничку личност. Први бројеви јасно показују колико је широк став заузео наш часопис... Наши први сарадници су из Димитровграда, Босилеграда, Ниша, Београда, Новог Сада, Скопља, Михаиловграда и тако даље. Само зли језици и јалови критичари могу да приуште себи да говоре о неком ‘затвореном кругу’ око *Моста*. Такав круг не постоји, нити ће редакција омогућити да се формира. Редакција позива све на сарадњу: политичке раднике, политикологе, социологе, истраживаче из свих области, стручњаке из појединих области, раднике, песнике, приповедача, критичаре, уметнике, вајаре и друге делатнике наше националности. У уредничкој пракси је чак и слабије радове да враћа на дораду. Другим речима, сваки озбиљни рад има оптималну шансу да буде објављен у часопису! Критичарима препоручујемо мање говора, више рада!”¹⁰

Свих година постојања *Мост* је био стожер око кога се развијала култура Бугара у Југославији, касније у Србији. Првих година у циљу окупљања, откривања и награђивања нових младих снага на пољу књижевности, уметности, културе уопште, науке и публицистике, *Мост* је редовно организовао конкурсе, како књижевне тако и конкурсе за научнопопуларне и публицистичке текстове. Број нових имена, стваралаца на бугарском језику је растао, а радови које су они представљали на страницама *Моста* одликовали су се квалитетом и оригиналношћу. Награђивани учесници на конкурсима постајали су редовни сарадници *Моста*.

За четрдесет и седам година излажења овог часописа мењала су се уредништва, али се концепција часописа није превише мењала. Велика пажња обраћана је афирмацији младих стваралаца и научних радника, а своју мисију моста у повезивању српске и бугарске културе часопис је доказивао сваким следећим бројем. Велику улогу *Мост* је имао у презентацији поетског и прозног стваралаштва других мањина у Југославији седамдесетих и осамдесетих година, посебно стога што је Димитровград у то време био организатор „Мајских сусрета националних мањина Републи-

¹⁰ Богдан Николов, „Мост е отворена трибуна”, *Мост* год. 2, бр. 4 (1967), 73.

ке Србије”, на којима је представљено и књижевно стваралаштво осталих мањина у републици.

Часопис *Мосѝ*¹¹, поред свог културолошког значаја за бугарску националну мањину у Србији, има још две веома важне улоге којих је образовна и културна јавност Димитровграда и Босилеграда постала свесна тек када је ово периодично издање 2012. године престало да излази.

- Часопис *Мосѝ* је веома утицао на учење бугарског језика¹² код свих структура читалаца. Текстови које је доносио овај часопис били су приступачни различитим структурама читалаца, од деце и младих, преко радника у култури и образовању, до обичних читалаца. Часопис *Мосѝ* је помоћна литература и средство за креативнију наставу учитеља и наставника бугарског језика. Поред прилога из класичне и савремене бугарске књижевности, књижевних критика, културне историје, занимљивих језичких лекција, часопис је нудио могућност презентовања стваралаштва деце и младих, што је свакако била стимулација за њихово студиозније учење језика. Тако је *Мосѝ* био извориште стваралаштва нових генерација књижевника из редова мањине.
- *Мосѝ* је незаобилазна литература свих истраживача културе, културне историје и књижевности бугарске националне заједнице у Србији. На страницама часописа налазе се бројни текстови који говоре о културном развоју, развоју школства, политичким и друштвеним односима у Димитровграду и Босилеграду, као и текстови врских познавалаца српско-бугарских културних односа.

Значајну улогу у популаризацији часописа *Мосѝ* има Народна библиотека „Детко Петров” у Димитровграду кроз приређивање библиографије часописа. Због потребе корисника да на најбржи начин дођу до жељене

¹¹ Елизабета Георгиев, „Од А до Ј – колекција периодичних издања на бугарском језику Бугара у Србији – из фонда Народне библиотеке ’Детко Петров’ у Димитровграду“, у : *Колекције периодике у српским библиотекама: Зборник радова Дани мајичних библиотека Србије 2015, Библионеѝ* (Београд: Заједница Матичних библиотека Србије; Ужице: Народна библиотека Ужице, 2015), 222.

¹² Разлог томе је што је становништво димитровградског и босилеградског краја у једној специфичној лингвистичкој ситуацији – бугарски језик има статус матерњег језика, али се не говори по стандарду, образовни систем је на српском језику, а у свакодневној комуникацији се користи локални говор.

информације, виши књижничар библиотеке у Димитровграду Момчило Андрејевић 1995. године приредио је библиографију *Мосџа* од 1. до 139–140. броја. Вођени све већим интересовањем за информацијама у часопису, а и добрим резултатом после објављивања библиографије, у библиотеци су наставили традицију израде библиографије. Библиографија *Мосџа* је излазила у четири наврата у самом часопису (*Библиоџраџиа на сџисание „Мосџ” оџи 140 до 150* књижка у бр. 151 за 1998. годину – приредио Момчило Андрејевић; *Библиоџраџиа на сџисание „Мосџ” оџи 151 до 159–160* књижка у бр. 161 за 2000. годину – приредио Момчило Андрејевић; *Библиоџраџиа на сџисание „Мосџ” оџи 161 до 170–171* књижка у бр. 173 за 2002. годину – приредио Момчило Андрејевић; *Библиоџраџиа на сџисание „Мосџ” оџи 172 до 188–189–190–191* књижка у бр. 192 за 2006. годину – приредила Елизабета Георгиев), да би 2008. године изашло ДВД издање библиографије *Мосџа* од 141. до 196/197. броја коју је такође приредила Елизабета Георгиев.

На основу до сада урађених библиографија *Мосџа* може се утврдити да је на страницама часописа презентовано преко 3.300 библиографских јединица.

Престанком излажења часописа *Мосџ* бугарска мањина је много изгубила, првенствено када је реч о будућности мањинске бугарске књижевности. Спорадични књижевни излети на бугарском језику неколико преосталих аутора на страницама двонедељника *Ново Брајџсџиво*, који је почео да излази јуна 2016. године, није никаква потврда да ће књижевност Бугара у Србији опстати. Без часописа као што је био *Мосџ* или сличног решења о овој књижевности можемо у будућности говорити само у прошлом времену.

Закључак

Часопис на бугарском језику у Србији *Мосџ* заиста је био својеврсни мост који је повезивао народе различите по индивидуалности и језику, а сличне по садржају и култури. Странице *Мосџа* биле су широко отворене за поезију и прозу, за модерну уметност, за културну традицију и савремени критички поглед српске и бугарске критике, историје, социологије и на тај начин претварале су овај часопис у гласило у коме се две братске културе представљају на најбољи могући начин.

Захваљујући *Мосџу* мањина је добила више квалитетних књижевних стваралаца који су свој књижевни потенцијал потврдили објављивањем већег броја ауторских књига и на бугарском и на српском језику. Поред њих

ту су свакако и потврђени уметници, научници, преводиоци, публицисти. Мост кроз речи чува и документује особене црте мањине, промене у њеним социјалним, моралним и психолошким нивоима.

Са становишта временске дистанце симболика назива *Мост* је велика, што можда најбоље дефинишу речи амбасадора Републике Бугарске Георгија Димитрова из 2005. године, представљене у четвороброју часописа посвећеном четрдесетогодишњици његовог излажења. „Он је мост изнад граница у периодима када су оне биле непробојне, мост између генерација – како би конфликт између њих био креативан, а не рушилачки, мост између људи да би се боље споразумели, мост између уметности...”¹³

Литература:

1. Андонов, Матеа. „’Свобода’ – факел на българите от Пиротска околия”. *Брајсџиво* бр. 2020 (2004): 8.
2. Георгиев, Елизабета. „Од А до Ј – колекција периодичних издања на бугарском језику Бугара у Србији – из фонда Народне библиотеке ’Детко Петров’ у Димитровграду”. У: *Колекције њериодике у срџским библиотеџкама: Зборник радова Дани маџичних библиотеџка Србије 2015 Библионеџ*. Београд: Заједница Матичних библиотека Србије; Ужице: Народна библиотека Ужице, 2015.
3. Димитров, Георги. „Мост над границите”. *Мост* бр. 188–189–190–191 (2005): 9–10.
4. Николов, Богдан. „Корените на ’Братство’”. *Брајсџиво* бр. 2012 (2004): 10–13.
5. Николов, Богдан. „Мост е отворена трибуна”. *Мост* бр. 4 (1967): 71–75.
6. Николов, Миле Присойски. „Възрожденската мисия на ’Мост’”. *Мост* бр. 188–189–190–191 (2005): 23–31.
7. Николов, Миле Присойски. „Трибина на творческата ни дейност”. *Мост* 36 (1976): 4.
8. [От увода]. *Мост*, 1 (1965): 3–4.

13 Георги Димитров, „Мост над границите” *Мост* год. 40, бр. 188–189–190–191 (2005), 9.

Elizabeta Georgiev

Public Library „Detko Petrov” in Dimitrovgrad

betageorgiev@yahoo.com

**JOURNAL OF LITERATURE, ART, SCIENCE, AND SOCIAL ISSUES
IN BULGARIAN LANGUAGE *MOST*:**

**Building a Bridge Between Bulgarian and Serbian Culture
over a Fifty-Year Period**

Abstract: The paper presents basic information about the journal of literature, art, science and social issues in Bulgarian language *Most*, which was published by the publishing and press institution “Bratstvo” in the period from 1965 to 2012. During forty-seven years of its existence, a total of 220 issues of the journal were published. Apart from the artistic and scientific papers of the members of Bulgarian minority in Yugoslavia and Serbia, the poetic and prose works of contemporary Bulgarian and Serbian writers, popular scientific and publicist texts were also published. This journal is of exceptional importance for all Bulgarian culture researchers in Serbia, because it provides important information on the cultural development of this minority group, primarily in the cities like Dimitrovgrad and Bosilegrad, but also presents the importance of a Bulgarian minority in connecting Serbian and Bulgarian culture in its widest sense.

Keywords: journal *Most*, Bulgarian national minority, culture, literature, multiculturalism.

Примљено: 11. априла 2018.

Прихваћено: 30. априла 2018.